

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 109/17

Λουξεμβούργο, 24 Οκτωβρίου 2017

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις
C-316/16 και C-424/16
B κατά Land Baden-Württemberg
και Secretary of State for the Home Department κατά Franco Vomero

Κατά τον γενικό εισαγγελέα M. Szpunar, η χορήγηση, σε πολίτη της Ένωσης, της ενισχυμένης προστασίας έναντι της απέλασης προϋποθέτει την απόκτηση δικαιώματος μόνιμης διαμονής

Στα «δέκα έτη» κατά τα οποία ένας πολίτης υποχρεούται, προκειμένου να προστατεύεται έναντι της απέλασης, να έχει διαμείνει στο έδαφος κράτους μέλους διαφορετικού από το δικό του μπορούν να περιλαμβάνονται περίοδοι απουσίας ή φυλάκισης, υπό την προϋπόθεση ότι καμία από τις περιόδους αυτές δεν είχε ως αποτέλεσμα τη διάρρηξη των δεσμών ενσωμάτωσης με το εν λόγω κράτος μέλος

Δυνάμει της οδηγίας σχετικά με το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής¹, οι πολίτες της Ένωσης οι οποίοι έχουν διαμείνει σε κράτος μέλος διαφορετικό από το δικό τους (κράτος μέλος υποδοχής) για συνεχές χρονικό διάστημα πέντε ετών αποκτούν δικαίωμα μόνιμης διαμονής στο εν λόγω κράτος. Στο πλαίσιο αυτό, το κράτος μέλος υποδοχής δεν μπορεί να λάβει απόφαση απελάσεως εις βάρος πολίτη της Ένωσης ο οποίος απέκτησε δικαίωμα μόνιμης διαμονής στο έδαφός του, εκτός εάν συντρέχουν σοβαροί λόγοι δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας.

Ομοίως, δεν μπορεί να ληφθεί απόφαση απέλασης εις βάρος πολίτη της Ένωσης ο οποίος έχει διαμείνει στο κράτος μέλος υποδοχής κατά τα «προηγούμενα δέκα έτη», εκτός εάν αυτό δικαιολογείται από επιτακτικούς λόγους δημόσιας ασφάλειας που ορίζονται από το κράτος αυτό.

Υπόθεση C-424/16, Vomero

Το 1985 ο Franco Vomero, Ιταλός υπήκοος, εγκαταστάθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο με τη Βρετανίδα σύζυγό του. Το ζεύγος χώρισε το 1998. Ο F. Vomero εγκατέλειψε τότε τη συζυγική στέγη και εγκαταστάθηκε στην οικία του E. Mitchell.

Την 1η Μαρτίου 2001 ο F. Vomero σκότωσε τον E. Mitchell. Το 2002 καταδικάστηκε σε οκταετή κάθειρξη για ανθρωποκτονία. Ο F. Vomero απολύθηκε τον Ιούλιο του 2006.

Με απόφαση της 23ης Μαρτίου 2007, η οποία επικυρώθηκε στις 17 Μαΐου 2007, ο Βρετανός Υπουργός Εσωτερικών (Secretary of State for the Home Department) αποφάσισε την απέλαση του F. Vomero, σύμφωνα με την κανονιστική πράξη του Ηνωμένου Βασιλείου του 2006 περί μεταναστεύσεως. Ενόψει της απέλασής του, ο F. Vomero τέθηκε υπό κράτηση έως τον Δεκέμβριο του 2007.

Το Supreme Court of the United Kingdom (ανώτατο δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου), το οποίο επελήφθη της διαφοράς αυτής, εκτιμά ότι ο F. Vomero δεν είχε αποκτήσει δικαίωμα μόνιμης διαμονής πριν του επιβληθεί το μέτρο της απέλασης. Εντούτοις, το εν λόγω δικαστήριο επισημαίνει ότι ο F. Vomero διαμένει στο έδαφος του Ηνωμένου Βασιλείου από τις 3 Μαρτίου 1985, γεγονός

¹ Οδηγία 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ L 158, σ. 77, και διορθωτικά ΕΕ L 229, σ. 35, και ΕΕ 2005, L 197, σ. 34).

από το οποίο τεκμαίρεται ότι είχε διαμείνει στο εν λόγω κράτος μέλος «κατά τα προηγούμενα δέκα έτη», κατά την έννοια της οδηγίας.

Το Supreme Court of the United Kingdom ερωτά κατ' ουσίαν το Δικαστήριο αν ένας πολίτης της Ένωσης, προκειμένου να τύχει της ενισχυμένης προστασίας που προβλέπει η οδηγία έναντι της απέλασης, πρέπει να έχει αποκτήσει δικαίωμα μόνιμης διαμονής. Στην περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο δώσει αρνητική απάντηση, το Supreme Court καλεί το Δικαστήριο να αποφανθεί επί της ερμηνείας της έκφρασης «προηγούμενα δέκα έτη» και, ειδικότερα, να προσδιορίσει αν οι περίοδοι απουσίας και φυλάκισης μπορούν να θεωρηθούν περίοδοι διαμονής για τους σκοπούς του υπολογισμού των δέκα αυτών ετών.

Υπόθεση C-316/16, B

Ο Β είναι Έλληνας υπήκοος γεννηθείς το 1989. Το 1993, σε ηλικία τριών ετών, μετά το διαζύγιο των γονέων του, μετέβη στη Γερμανία μαζί με τη μητέρα του. Η τελευταία εργάζεται στο εν λόγω κράτος μέλος από της άφιξής τους σε αυτό και έχει, πέραν της ελληνικής, και τη γερμανική ιθαγένεια.

Από το 1993, με εξαίρεση ορισμένες σύντομες περιόδους διακοπών, καθώς και μια σύντομη περίοδο δύο μηνών, κατά την οποία ο Β μεταφέρθηκε από τον πατέρα του στην Ελλάδα ενάντια στη βούληση της μητέρας του, ο Β διαμένει αδιαλείπτως στη Γερμανία.

Το 2013 ο Β διέπραξε ληστεία σε αίθουσα ηλεκτρονικών παιχνιδιών με περίστροφο με λαστιχένιες σφαίρες. Ο Β καταδικάστηκε σε κάθειρξη πέντε ετών και οκτώ μηνών.

Με απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 2014, η γερμανική Υπηρεσία Αλλοδαπών διαπίστωσε την απώλεια του δικαιώματος εισόδου και διαμονής του Β στη Γερμανία.

Ο Β άσκησε προσφυγή κατά της απόφασης αυτής. Υποστηρίζει ότι, δεδομένου ότι διαμένει στη Γερμανία από την ηλικία των τριών ετών και δεν έχει δεσμούς με την Ελλάδα, απολαύει της ενισχυμένης προστασίας έναντι της απέλασης που προβλέπεται από την οδηγία αυτή. Εξάλλου, θεωρεί ότι το αδίκημα που διέπραξε δεν εμπίπτει στους «επιτακτικούς λόγους δημόσιας ασφάλειας» κατά την έννοια της οδηγίας.

Το Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (διοικητικό εφετείο Βάδης-Βιρτεμβέργης, Γερμανία), το οποίο επελήφθη της υποθέσεως, θεωρεί ότι η πράξη του Β δεν μπορεί να θεωρηθεί επιτακτικός λόγος δημόσιας ασφάλειας, κατά την έννοια της οδηγίας. Από αυτή την άποψη, επομένως, θα μπορούσε να αναγνωρισθεί στον Β η ενισχυμένη προστασία έναντι της απέλασης. Εντούτοις, το Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg εκφράζει αμφιβολίες σχετικά με τη δυνατότητα αναγνώρισης της προστασίας αυτής στον Β, δεδομένου ότι ο τελευταίος κρατείται από τις 12 Απριλίου 2013. Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg ερωτά το Δικαστήριο αν η μακροχρόνια διαμονή πολίτη της Ένωσης στο κράτος μέλος υποδοχής και η απουσία οποιουδήποτε δεσμού με το κράτος μέλος του οποίου ο πολίτης αυτός έχει την ιθαγένεια αποτελούν επαρκή στοιχεία προκειμένου να γίνει δεκτό ότι ο ενδιαφερόμενος έχει δικαίωμα στην ενισχυμένη προστασία κατά την έννοια της οδηγίας.

Με τις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας Maciej Szpunar εκτιμά κατ' αρχάς ότι **ο βαθμός ενσωμάτωσης πολίτη της Ένωσης στο κράτος μέλος υποδοχής αποτελεί στοιχείο-κλειδί του συστήματος προστασίας έναντι της απέλασης, όπως αυτό εξασφαλίζεται από την οδηγία**, καθώς το επίπεδο της προστασίας είναι ανάλογο του βαθμού ενσωμάτωσης του πολίτη αυτού στο εν λόγω κράτος μέλος. Ο γενικός εισαγγελέας συνάγει εξ αυτού το συμπέρασμα ότι δεν είναι δυνατή η παροχή προστασίας υψηλότερου επιπέδου εάν δεν έχει προηγουμένως επιτευχθεί ο βαθμός ενσωμάτωσης που επιτρέπει την αναγνώριση της προστασίας του χαμηλότερου επιπέδου.

Ο γενικός εισαγγελέας υπενθυμίζει ότι το κράτος μέλος υποδοχής δεν μπορεί να λάβει απόφαση απέλασης εις βάρος πολίτη της Ένωσης ο οποίος έχει αποκτήσει δικαίωμα μόνιμης διαμονής στο έδαφός του, δηλαδή εις βάρος προσώπου το οποίο έχει διαμείνει νομίμως στο κράτος αυτό για

συνεχές χρονικό διάστημα πέντε ετών, εκτός εάν συντρέχουν σοβαροί λόγοι δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας. Η προστασία αυτή αποτελεί ένα από τα πλεονεκτήματα του δικαιώματος μόνιμης διαμονής, καθώς οι προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να πληροί ο κάτοχος του δικαιώματος αυτού προκειμένου η διαμονή του στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής να χαρακτηρίζεται νόμιμη είναι λιγότερο αυστηρές. Ειδικότερα, ο κάτοχος του δικαιώματος μόνιμης διαμονής προστατεύεται έναντι της απέλασης ακόμη και αν επιβαρύνει το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής.

Κατά τον γενικό εισαγγελέα, η άποψη ότι η αναγνώριση της ενισχυμένης προστασίας έναντι της απέλασης δεν προϋποθέτει δικαίωμα μόνιμης διαμονής θα καθιστούσε το προβλεπόμενο από την οδηγία σύστημα προστασίας προδήλως ανακόλουθο. Πράγματι, μια τέτοια άποψη θα σήμαινε ότι ένα πρόσωπο που έχει διαμείνει στο κράτος μέλος υποδοχής κατά τα προηγούμενα δέκα έτη θα μπορούσε να απελαθεί κανονικά όχι μόνον για επιτακτικούς λόγους δημόσιας ασφάλειας, αλλά, κατά οξύμωρο τρόπο, και στην περίπτωση που θα επιβάρυνε υπέρμετρα το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους αυτού. **Κατά συνέπεια, ο γενικός εισαγγελέας θεωρεί ότι το Δικαστήριο πρέπει να απαντήσει ότι η χορήγηση της ενισχυμένης προστασίας προϋποθέτει την απόκτηση δικαιώματος μόνιμης διαμονής.**

Στη συνέχεια, ο γενικός εισαγγελέας εξετάζει τη μέθοδο υπολογισμού της περιόδου που αντιστοιχεί στα «προηγούμενα δέκα έτη». Υποστηρίζει ότι η περίοδος αυτή πρέπει να είναι, κατ' αρχήν, συνεχής, ενώ εξυπακούεται ότι ο αδιάλειπτος χαρακτήρας της δεν πρέπει να ισοδυναμεί με πλήρη απαγόρευση απουσίας, καθώς η αποτροπή των πολιτών από την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας θα ήταν αντίθετη προς τον σκοπό της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων. Ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι, με τη νομολογία του, το Δικαστήριο έχει υιοθετήσει μάλλον την προσέγγιση της συνολικής αξιολόγησης, η οποία πρέπει να πραγματοποιείται μόνον όταν τίθεται το ζήτημα του αδιάλειπτου της διαμονής κατά τα προηγούμενα δέκα έτη. Η προσέγγιση αυτή εξασφαλίζει την πραγματική απόλαυση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, χωρίς να επιβάλλει την αδικαιολόγητη απαίτηση της απαρεγκλίτως αδιάλειπτης παρουσίας στο κράτος μέλος υποδοχής κατά τα προηγούμενα δέκα έτη.

Ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά, επομένως, ότι, **προκειμένου να διαπιστώνεται σε ποιον βαθμό τα διαστήματα απουσίας του πολίτη της Ένωσης από το έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής διακόπτουν τη διαμονή και στερούν στον ενδιαφερόμενο την ενισχυμένη προστασία, πρέπει να πραγματοποιείται συνολική αξιολόγηση των δεσμών ενσωματώσεως του ενδιαφερομένου στο κράτος μέλος υποδοχής.**

Εξάλλου, εάν η ενσωμάτωση στην οποία στηρίζεται το καθεστώς προστασίας έναντι της απέλασης, κατά την έννοια της οδηγίας, αξιολογηθεί με βάση το αν το κέντρο των προσωπικών, οικογενειακών ή επαγγελματικών συμφερόντων του πολίτη της Ένωσης βρίσκεται στο έδαφος κράτους μέλους (περίπτωση στην οποία συνάγεται η ύπαρξη πραγματικού δεσμού με αυτό το κράτος μέλος), η φυλάκιση του πολίτη αυτού θέτει υπό αμφισβήτηση την ενσωμάτωσή του στο εν λόγω κράτος μέλος. Μία φυλάκιση ισοδυναμεί με αναγκαστική παρουσία στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής.

Εντούτοις, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι **ο μη συνυπολογισμός των περιόδων φυλάκισης στο πλαίσιο της συνολικής αξιολόγησης θα ήταν αδικαιολόγητος.** Ο γενικός εισαγγελέας σημειώνει, ειδικότερα, ότι ο αποκλεισμός των περιόδων φυλακίσεως από την αξιολόγηση των δεσμών ενσωμάτωσης θα ήταν αντίθετος προς την τρέχουσα ποινική πολιτική των κρατών μελών, σύμφωνα με την οποία η κοινωνική επανένταξη του καταδικασθέντος συνιστά τη θεμελιώδη λειτουργία της ποινής, καθώς επιτρέπει σε αυτόν να ανακτήσει, μετά την απόλυσή του, τη θέση του στην κοινωνία.

Ως εκ τούτου, ο γενικός εισαγγελέας προτείνει να ερμηνευθεί η έκφραση «προηγούμενα δέκα έτη» ως αναφερόμενη σε αδιάλειπτη περίοδο, η οποία υπολογίζεται με αφητηρία το συγκεκριμένο χρονικό σημείο κατά το οποίο τίθεται το ζήτημα της απέλασης και με αναδρομή στο παρελθόν και η οποία συμπεριλαμβάνει ενδεχόμενες περιόδους απουσίας ή φυλάκισης, υπό την προϋπόθεση ότι καμία από αυτές τις περιόδους απουσίας ή

φυλακίσεως δεν είχε ως αποτέλεσμα τη διάρρηξη των δεσμών ενσωμάτωσης με το κράτος μέλος υποδοχής.

Τέλος, ο γενικός εισαγγελέας θεωρεί ότι η συνολική αξιολόγηση των δεσμών ενσωμάτωσης δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στα κριτήρια της μακροχρόνιας εγκατάστασης στο κράτος μέλος υποδοχής και της απουσίας οποιουδήποτε δεσμού με το κράτος μέλος καταγωγής. Η αξιολόγηση αυτή πρέπει, αντιθέτως, να λαμβάνει υπόψη όλα τα κρίσιμα στοιχεία της εκάστοτε περίπτωσης και να διενεργείται κατά τον χρόνο κατά τον οποίο οι αρχές αποφαινόμενες σχετικά με την απέλαση.

Κατά τον γενικό εισαγγελέα, μεταξύ των κρίσιμων στοιχείων θα πρέπει να καταλέγονται η φύση του αδικήματος που οδήγησε στην καταδίκη και στην έκτιση της ποινής φυλακίσεως, οι περιστάσεις υπό τις οποίες διαπράχθηκε το αδίκημα αυτό και άλλα στοιχεία τα οποία δεν έχουν άμεση σχέση με την ποινή της φυλάκισης. Ο γενικός εισαγγελέας προσθέτει ότι όσο πιο ισχυροί είναι οι δεσμοί ενσωμάτωσης (κάτι που διαπιστώνεται ιδίως σε συνάρτηση με τις περιστάσεις που προηγήθηκαν της φυλάκισης), τόσο πιο ισχυρή απαιτείται να είναι η διασάλευση που προκαλεί η περίοδος που διακόπτει το αδιάλειπτο της διαμονής, προκειμένου να αποκλεισθεί η χορήγηση, στον ενδιαφερόμενο, της ενισχυμένης προστασίας έναντι της απέλασης.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία έκδοσης προδικαστικής απόφασης παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξης οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στον ιστότοπο CURIA κατά την ημερομηνία ανάπτυξής τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582